

Whiskyresan 11–12 januari 2025

Yttre Kattvik 11 januari 2025

Väder: Kraftigt snöfall på morgonen, upphör efter Ljungby. Därefter uppklarnande med en hel del sol under resten av dagen. Temperaturen varierade från -4 - -1 °C med frisk till hård vind från NV till V (upp till 17 - 18 m/s i byarna). Söndagen började med klar morgon och så fortsatte det med en del moln. Temperaturen från -7 ° - -2 °C. Vinden var måttlig i byarna frisk från syd.

Lokaler: 11/1 Båstad hamn (BH) med morgonfika, Yttre Kattvik (YT), Sandön (S), Söderåsens nationalpark (SN) med eftermiddagsfika, Därefter transport till Skåne Tranås via inköp i Sjöbo.

12/1 Yngsjö (Y), transport till Hörvik (H) via Åhus (sempla), Vespa (V). (ER) = längs vägen

Vi som var med: Anders & Eva B, Jan B, Jan F, Roger J, Ola B, Olle B, Johan S, Per F, Carina R, Göran C, Per-Stefan H och Per-Sture L.

Den här morgonen fick jag lite sovmorgon när Göran övernattade bussen och sedan hämtade upp Olle och mig här hemma på Plogvägen vid 06.00. Det snöade kraftigt och det blev en långsam färd ner till Husebys parkering. Där bestämde vi att det blir bäst att dra till Västkusten och skjuta upp besöket på Listerlandet till morgondagen med tanke på snöovädret. Ett klokt beslut! Redan när vi svängde av mot Vislanda började man märka ett mer dämpat snöfall och vid Ljungby hade det upphört helt. Västkusten var helt snöfri, men det som märktes när vi steg ur i Båstad hamn var den hårda vinden. Här gällde det att hitta lä både för skådande och fika. Det blev mycket svårobserverat i den hårda vinden. Sjöorrar och ejdrar ute på vattnet försvann nästan mer i vågdalarna än de syntes. En gammal havsörn kom flygande från öster och drog längs stranden västerut. Fikat intogs vid uteserveringens fasta bord där vi fick lä av bodarna bakom oss. Väldigt fågeltomt i hamnbassängen där man annars tänkte att en del fåglar skulle sökt skydd. När vi satt och fikade anslöt också Per-Stefan och Per-Sture som fått problem med

bilen på Husebys parkering. Nu hade de fått starthjälp av en bärgare och sedan bytt bil så att Per-Sture nu satt bakom ratten.

Vi fortsatte ut till Yttre Kattvik i hopp om att få se åtminstone en havssula, men så blev det inte. Några smålommar registrerades. Johan hade en lite större obestämd alka och jag en mindre obestämd alka. Båda virvlade förbi så snabbt att en artbestämning var omöjlig. Det var inte mycket till lä här heller även om vi inte stod mitt i vinden. Värre blev det vid Utvälinge och Sandön. Här pressade vinden på så att det blev nästan omöjligt att artbestämma fåglarna. Vi kunde dock bättra på artlistan med gravand, strandskata och storspov. Tanken på att sitta här och fika var inte ens uppfunnen. Vi tog sikte på Söderåsens nationalpark med tanken att där kanske skogen skulle ge lite mer lä och även riktningen mot vandrarhuset var ju den rätta. Väl framme på parkeringsplatsen insåg vi att det var mycket folk ute i solskenet trots blåsten. Vi hittade någon form av vindskydd, där dagens andra fika kunde intas i sällskap av nötväckor och några mesar. Roger var tidigt ute från fikaten och kunde se en gammal kungsörn glida in bakom åsens skogsklädda sluttning. Vi andra fick nöja oss med att nu var vi äntligen på väg mot ett mer permanent vindskydd i Skåne Tranås och en hägrande whiskyprovning. Proviantering i Sjöbo och sedan var vi framme vid vandrarhuset strax före 17.00. Per-Stefan hade ansvaret för maten i form av tjalknöl och potatisgratäng och några frivilliga som fixade salladen. En utsökt god måltid! Innan maten hann vi med att prova de bourbonlagrade Ben Nevis och Caperdonich. Efter maten fick jag motta en 12-årig Yamazakis specialutgåva till deras 100-årsjubileum 2024. **ETT STORT TACK** för denna, den uppskattas verkligen! Vi hann också med att prova råghiskyn samt Speyburn innan Johans goda efterrätt dukades fram. Avslutningen på whiskyprovningen efter efterrätten med en 25-årig Glenfarclas och den 20-åriga Springbank gick inte av för hackor. Sammantaget en mycket lyckad dag trots vädret.

Skådning vid Yttre Kattvik

Söndagen blev något mer behaglig, förvisso var vinden besvärande även denna dag men inte riktigt så kraftig som dagen före. Vi tog sikte på Listerlandet och fjällgässen men på vägen dit stannade vi vid Yngsjö och spanade. Det fanns mycket gäss i rörelse i området. Vid Helge å hittade vi snabbt två adulta dvärgmåsar i vinterdräkt som provianterade över de delvis isklädda pölarna. En honfärgad blå kärnhök visade sig också. Färden gick sedan via Dufvanders konditori i Åhus, där semlan inhandlades, mot Hörvik på Listerlandet. Så fort som vi rullade in i hamnen kunde vi notera den lilla flocken med åtta helt orädda fjällgäss som provianterade på gräset bland de uppställda båtarna. Det kändes lite som att besöka en djurpark, men det var kul att titta på dem. Årets premiärsemla intogs vid fikaborden i det trevliga naturreservatet Spraglehall. Där fick vi sällskap av en barnfamilj och en katt. Efter semlan var det dags att ställa kompassen på Växjö, årets resa får anses som mycket lyckad även om utdelningen på fågelfronten blev lite tunn. Under helgen färdades vi drygt 65 mil innan vår gråa Renaultbuss var återlämnad.

Några av fjällgässen i Hörvik.

Stort tack till *Per-Stefan* som sköter vår hemsida på adress: skaneresan.digipixel.se. **OBS!!** Det är ny adress sedan förra året med bara en liten korrigerig, ett n på slutet. Hemsidan har också ett nytt utseende. Ännu ett TACK till Per-Stefan för mathållningen och till Johan med medhjälpare som ordnade efterrätten. Nästa års resa är inplanerad till **helgen 17–18 januari 2026** och vandrarhemmet är bokat.

Nedan följer **artlistan över observerade fåglar**. Det blev en ny art för resan det här året, fjällgås. Dvärgmås är det givetvis inte så många observationer av heller genom åren. Det här var endast tredje gången vi observerar arten. Det var påtagligt att det rådde vinterförhållanden och att den hårda vinden påverkade våra möjligheter till observationer. Totalt har vi alltså nu **172 arter på 25 års resor**, och Årets lista stannade vid 59 arter vilket hör till de lägre resultaten sett över alla åren, men vintern och vinden var påtaglig.

Artlista Σ 59 arter

01. Vitkindad gås	PNC	31. Gråhäger	PNC
02. Kanadagås	ER	32. Ägretthäger	Y
03. Grågås	PNC	33. Kungsörn	1 ad SN
04. Sädgås	PNC	34. Sparvhök	ER
05. Bläsgås	PNC	35. Brun kärrhök	Y
06. Fjällgås	8 H	36. Blå kärrhök	Y
07. Knölsvan	PNC	37. Röd glada	PNC
08. Sångsvan	PNC	38. Havsörn	PNC
09. Gravand	S	39. Fjällvråk	1 ER
10. Bläsand	BH	40. Ormvråk	PNC
11. Gräsand	PNC	41. Tornfalk	ER
12. Vigg	PNC	42. Skata	
13. Ejder	BH, YK, S	43. Kaja	
14. Sjöorre	BH, YK	44. Råka	
15. Knipa	PNC	45. Kråka	
16. Småskrake	BH, YK, S	46. Korp	
17. Storskrake	BH, YK	47. Blåmes	PNC
18. Fasan	ER	48. Talgoxe	PNC
19. Tamduva	PNC	49. Nötväcka	
20. Ringduva	PNC	50. Koltrast	PNC
21. Skäggdopping	BH, YK	51. Björktrast	PNC
22. Strandskata	S	52. Rödvingetrast	PNC
23. Storspov	S	53. Gråsparv	BH
24. Skratmås	PNC	54. Pilfink	BH
25. Dvärgmås	2 ad Y	55. Stenknäck	SKT
26. Fiskmås	PNC	56. Domherre	SKT
27. Gråtrut	PNC	57. Grönfink	BH
28. Havstrut	PNC	58. Grönsiska	PNC
29. Smålom	YK	59. Gulsparv	PNC
30. Storskarv	PNC		

Lite om whiskyn

Även det här året provade vi whisky från flera nya destillerier. Dessutom var ju råghisky en helt ny upplevelse för många, kanske inte någon större hit. De nya destillerierna blir Ben Nevis, Speyburn samt Buffalo Trace Distillery där råghisky produceras. Caperdonich provade vi på sommarresan 2023 på Bredaryds värdshus. Glenfarclas har vi provat 15-åringen tidigare och Springbank har vi ju provat vid flera tillfällen. Kvalitetsmässigt så var det här den klart bästa whiskyprovningen vi genomfört. Den 25-åriga Glenfarclas är en av de äldsta vi provat genom åren och gammal whisky blir allt svårare att få tag i och priserna skjuter nu snabbt i höjden. Den äldsta vi provat är Convalmore år 2009, som var minst 31 år, och den näst äldsta är Highland Park år 2005 på 30 år. Caperdonich är ett nedlagt destilleri och därför kan dropparna därifrån anses som väldigt exklusiva. Springbankbuteljeringen gjordes enbart för medlemmar i Springbank Society för att fira dess 20-åriga tillvaro. Endast 2 700 flaskor producerades för hela världen och med tanke på det stora intresse som blivit för Springbank kan nog de här dropparna betraktas som väldigt eftertraktade. Lite av bakgrunden till att vi i år hamnade på en kostnad på 300 kr för provningen.

Årets provning

Whisky nr 1: *Ben Nevis* 22 år buteljerad av den svenska firman Clydesdale AB och endast 270 flaskor kom ut på marknaden. Destilleriet firar 200 år i år och följaktligen grundades det 1825 av "Long John" McDonald. Familjen härstammar från Högländerna och fadern flyttade 1805 från Torgulbin ner till Fort Williams. Där han blev torpare hos Hertigen av Gordon. Vid den här perioden pågick den blodiga "Highland Clearance" då torpare fördrevs från sina torp för att ge plats för fåravel. Hertigen av Gordon var inte en som deltog i den här utrensningen utan i stället uppmuntrade sina torpare att legalisera whiskyproduktionen. Han ägde mark även uppe vid Glenlivet där han fick George Smith att ta ut licens för destilleriet Glenlivet och detta kanske inspirerade Long John att starta destilleriet Ben Nevis. Long John gjorde skäl för sitt namn. Han var nämligen 1,93 m lång vilket var ovanligt vid den här tidpunkten. Long John var en duktig affärsman och arbetade upp ett gott rykte för sin whisky. Ett så pass gott rykte att blendwhiskyn Long John senare skapades och fortfarande i dag säljer bra. Destilleriet har haft en krokig väg och ägdes i mitten på 1900-talet av en excentrisk kanadensare, Joseph Hobbs, som gjort sig en förmögenhet på att smuggla whisky under förbudstiden. Han införde flera konstiga metoder för att framställa whisky och destilleriets rykte dalade. Det låg i malpåse fram och till mellan 1979 och 1990. Japanska Nikka köpte destilleriet 1989 och renoverade det samtidigt som man också byggde ett besökscenter. Sedan 1990 har destilleriet varit i produktion och producerar i dag en mycket bra whisky där råspriten har en lite tyngre och tydlig smakprofil. 22-åringen vi provade har en dämpad doft med vaniljkaraktär, lätt oljig konsistens utan överdriven sötma, vitpeppartoner som dröjer kvar i den långa eftersmaken där också den åldriga eken bidrar. Betyget en klar nia (9) och priset var 1 566 kr. Det är den äldsta Ben Nevis jag smakat och alkoholstyrkan 51,2 %.

Pannorna på Ben Nevis

Whisky nr 2: *Caperdonich 21y*, buteljerad av ägaren Pernod Ricard. Destilleriet har en brokig levnad. Grundades 1897 som Glen Grant 2 alldeles intill Glen Grant i staden Rothes. I slutet på 1800-talet var det en stor whiskybom och behovet av mer whisky fick ägarna till Glen Grant att bygga Caperdonich. Tanken var att efterlikna Glen Grants whisky och det lyckades man med. Glen Grant 2 blev dock inte långlivat. Vid sekelskiftet inträffade den så kallade Pattisonkraschen. De båda bröderna hade köpt över sina tillgångar och kunde inte betala för sina köp vilket ledde till att många destillerier fick stänga däribland Glen Grant 2 år 1902. Det dröjde sedan ända till 1965 innan det öppnade upp igen och nu under namnet Caperdonich. Det lades återigen i malpåse 2002 för att sättas upp till försäljning 2010. Det köptes då av kopparslagsfirman Forsyths, marknadens största producent av kopparpannor för destillering. De rev byggnaderna och Caperdonichs pannor finns i dag i det nya destilleriet i Falkirk. Whiskyn är mycket lätt, elegant och fuktig och liknar mycket Glen Grant men har kanske lite mer karaktär många gånger. Det finns också rökig Caperdonich men den vi provade var icke rökig och inköpt på Manchester Airport. I och med att destilleriet är nedlagt så blir whiskyn dyr och eftertraktad. Den vi provade hade mycket fruktiga toner – röda äpplen som följer med in i smaken, där känns också rabarber med bra balanserad men tydlig sötma och stor komplexitet. Eftersmaken är lång med röda bär och konsistensen är lätt. En klar nio komma fem (9,5). Alkoholstyrkan är 48 %. Priset i Manchester var 170 GBP, men då John bidrog så fick vi den till halva priset. Väldigt mycket whisky för pengarna!

Whisky nr 3: *Sazerac Straight Rye Whiskey*, destilleras på Buffalo Trace Distillery i Frankfort i Kentucky. Ägs av firman Sazerac som hävdar att det är det äldsta numera verksamma destilleriet i USA och att destillering startade på platsen 1775. Det är nog korrekt men det första destilleriet på platsen byggdes 1812. Det äldsta destilleriet anses nog Burks, som gör Maker's Mark, vara. De har ett destilleri i gång 1805. Buffalo Trace Distillery var tidigare känt under namnet George T Stagg och det nuvarande namnet togs så sent som 1999 då även deras bourbon släpps. Det var bara ett av fyra destillerier i Kentucky som överlevde

förbudstiden. De hade då tillåtelse att tillverka whiskey för medicinska ändamål. De producerar flera olika märken. Givetvis råghskeyn vi drack men också bourbon i form av Buffalo Trace, George T Stagg, Van Winkle och Blanton bland de mer kända. Whiskeyn vi provade var på 45 %, var fruktig men ganska söt och lite från. Poängen blir 7p. Kul att prova men inte nödvändigt att göra om. Priset är 699 kr.

Whisky nr 4: *Speyburn 18y*, Destilleriet är också beläget i staden Rothes strax söder om Elgin i Speyside där även Caperdonich låg. I dag finns det fyra destillerier kvar i staden – Glen Grant, Glenrothes samt Glen Spey och då Speyburn som även det grundades 1897. Det har sedan dess varit i produktion förutom ett stopp på fyra år från 1930 till 1934. Det köptes upp av DCL, blivande Diageo, 1916. Destilleriet fanns med i serien Flora & Fauna när den lanserades 1991. Redan samma år tvingas Diageo att sälja destilleriet av konkurrensskäl till Inver House som i praktiken äger och driver det i dag. I deras ägo finns också destillerierna Balmenach, Knockdhu (AnCnoc), Balblair samt (Old) Pulteney. Speyburn hör inte till storsäljarna på Systembolaget, vilket AnCnoc gör, men det är en mild välsmakande typisk Speyside. Den vi provade uppvisar tydliga mörka bär (typ björnbär), som växer in i smaken tillsammans med klarbär och salmbär, balanserad sötma och lätt konsistens. Chilitoner växer in och tar över i den långa eftersmaken där även eken känns. En stark nia (9! p) där man får mycket whisky för de investerade 999 kr.

Whisky nr 5: *Glenfarclas 25y*, är den andra whiskeyn vi provar från det här destilleriet. År 2007 provade vi deras 15-åring som flera gånger vunnit sherryklassen i Maltwhisky VM. Tjugofemåringen är en förfinad variant av 15-åringen toner av hallon/björnbärt. Sherryn tar inte över utan hålls i balans, bra sötma och lång eftersmak som via ektoner ger rökvibrationer. Det blir en knapp nia (9? p) där alkoholhalten på 43 % drar ner betyget. När den är så låg vet man att whiskeyn är kylfiltrerad. En del smaktoner har helt enkelt tagits bort! Tänk vad bra det kunde ha blivit om även de fått vara kvar. Samtidigt får man sätta ett plus för priset, under 2 000 kr för en 25-åring ger ju en halvpoäng extra i bedömningen!! Glenfarclas grundas 1835

och köps 1865 av en av familjerna Grant. Det har sedan varit i familjens ägo och är ett mycket traditionsbundet destilleri som håller fast vid äldre metoder. Destilleriet ligger på nordvästra slutningen av berget Renrines, högsta berget i Speyside (841 m), och på sina ägor har de inte mindre än 42 dunnage warehouses. Den äldre traditionella lagerhustypen med jordgolv och endast tre tunnor i höjd. De håller fast vid att leverera åldersbestämd whisky och är det enda större destilleri som fortfarande hettar upp sina Wash Stills (lågvinspannor) med direkt eld. De är också ett destilleri som inte hittas hos oberoende buteljerare. Destilleriet tog mycket stryk vid Pattisonkraschen och var nära konkurs. Då svor den dåvarande Grant att inte mer beblanda sig med oberoende buteljerare. Därför sker det mesta av buteljeringen ännu i dag genom destilleriet även om det är fristående släpp. Priset på 25-åringen var 1 895 kr.

Dunnage warehouse på Glenfarclas i juli 2011.

Whisky nr 6: *Springbank 20y Fresh Port Cask*, en buteljering endast för medlemmar i Springbank Society. Den släpptes för att fira att Springbank Society fyllde 20 år och endast 2 700 flaskor på 35 cl släpptes för hela klotet. Det var lottnings på dessa och jag hade tur att vinna en av de flaskorna. Ganska unik buteljering alltså! Springbank har ju blivit ett kultdestilleri och när buteljeringar släpps på Systembolaget tar de slut direkt. Man måste hänga på låset och hoppas på en snabb datauppkoppling annars är det kört. Därför är det kul att konstatera att jag kunnat erbjuda en del Springbankprovning under de 25 år som gått. Springbank 10y hade vi med redan år 2002 och Longrow 10y år 2004. Hazelburn 8y, provad år 2008, köpte jag direkt från destilleriet. Longrow 13y, som vi provade 2016, var en exklusiv tappning vi gjorde direkt från fat på destilleriet. Slutligen hade vi en provning inriktad på Campbeltown 2021 då vi provade Springbank 15y med en finish på romfat, som i dag kostar drygt 1 000 € på Whiskybase. Då provade vi också en 17-årig Longrow buteljerad endast för Sverige samt en Hazelburn 11y buteljerad för Springbank Society. Den sistnämnda ligger i dag på 280 € på Whiskybase. 20-åringen vi provade i år står i dag i 365 € på Whiskybase. Det känns som en imponerande rad Springbank vi gått igenom. Priset för årets whisky blev 2 150 kr med frakt och tull. Mycket för 35 cl, definitivt, men som sagt Springbank är kult i dag. Jag

tycker att det var en utsökt whisky med en tydlig rökpuff i doften, fina söta toner från portvinslagringen skapar ett crescendo av röda bär – jordgubbar, smultron, vildhallon. Svartpeppar smyger sig in bland frukten och följer med i den långa eftersmaken som avslutas med en härligt lätt rökslinga. Konsistensen är skönt oljig. Betyget blir en klar 10 (10p), en siffra jag inte sätter så ofta.

Springbankprovning med tilltugg i Tasting Room på Cadenheads i Campbeltown.

Jag avslutar med ett stort **TACK** till alla som bidragit till whiskyn jag fick på resan, *Yamazaki 12y Anniversary Edition*. Den uppskattas verkligen även om jag blir lite snål med betyget. Jag hittar citrus och ananas i doften och även i smaken där också smörkola och muskotnöt framträder. Härligt oljig konsistens och eftersmaken är lång, där jag känner influenser av Mizunaraeken. Den är mild, behaglig och lättdrucken. Där kommer också invändningen in. Lite för japanskt polerad, spetsen försvinner och tänk om den varit på 46% och inte kylfiltrerad, men som sagt mycket god och njutbar och betyget blir 9? p.